Fra Det Kgl. Biblioteks tekstportal (tekster.kb.dk)

Forfatter: Magnússon, Arní

Titel: BREV TIL: Torfæus, Thormod FRA: Magnússon, Arní (1700-04-03)

Citation: Magnússon, Arní : ”BREV TIL: Torfæus, Thormod FRA: Magnússon, Arní (1700-04-03)”, i *Arne Magnussen - Brevveksling med Torfæus (Þormóður Torfason)*, Nordisk Forlag, s. 302. Onlineudgave fra Danmarks Breve: https://tekster.kb.dk/text/letters-001991698-000-shoot-L0019916980000117.pdf (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Arne Magnussen - Brevveksling med Torfæus (Þormóður Torfason)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

Læs Public Domain-erklæringen

Magnússon, Arní , *Arne Magnussen - Brevveksling med Torfæus (Þormóður Torfason),*

ARNE MAGNUSSON TIL TORFÆUS. København 3. april 1700. Access. 8. Egenh. Sort laksegl.

Torfæi påtegning: »A° 1700 af 3. April d. 23. ejusdem bekommet fra Archivsecreterer Arnas«. Særlig hånd: »fr. Christiania«.

Har modtaget T.s brev af 3/3 og leveret det indlagte til gehejmeråd Breitenau; T.s løn for det forløbne år (592 rdl.) vil kunne hæves i Bergen hos afd. amtskriver Reichs fuldmægtig. Har på T.s vegne forlængst indgivet supplikats, men erfarer nu, at det ved kgl. resolution er bestemt, at T. for fremtiden ikke skal have fast løn, men hver gang vederlag for hvad han leverer; mener dog, at T. ved forstandig benyttelse af forholdene må kunne opnå omtrent det samme som tidligere, om end efterretningen er mindre glædelig. Trykningen af Series går af mange grunde langsomt; A. M. har fra morgen til aften måttet løbe fra den ene til den anden; har nu endelig fået konfirmation på sin bestilling (som arkivsekretær), som kostede 50 rdl., men har ikke kunnet opnå vederlag for den tid han allerede har tjænt. Fraråder T. at foretage sig noget i anledning af søsterens testament. Håber, at Reventlow — som også har modtaget et brev — vil vise sig velvillig overfor T. (ligesom Breitenau); men pengeforholdene er meget vanskelige, flådens udrustning koster uendeligt. Alle bestillinger, som angår kgl. indkomster, skal fremtidig sælges mod høj betaling. Nævner nogle embedsforsættelser og berører ordningen af Orcades-oplaget. som A. M. ikke har villet tage fat på, før han vidste, at han blev her. Oplyser ang. Apollonius saga, at den er for c. 50 år siden oversal fra Dansk (i modsætning til Trójumanna saga). Råder til i Series kun at give et udtog af Hrólfs saga kraka og ikke trætte læserne med vidtløftige fabler. Både mangel på penge og den urolige tid har forhindret ham i for alvor at begynde sin svenske korrespondance. Giver sin titel som arkivsekretær, — konfirmation som professor har han ikke søgt. [Den kgl. konfirmation på A. M.s bestalling som arkivsekretær er af 9/3 1700, og i det d. 4. maj dat. reglement for civil-etaten 1700 er han opført som arkivsekretær, med 500 rdl. i løn; i øvrigt var A. M. allerede opført på reglementet for 1699 (dat. 11. marts), her med 300 rdl.s løn, men må antages aldrig at have fået dette års løn udbetalt.]

Monfrere!

Monfreres bref af 3. Martii nærveranda árs medtok eg i fyrra dag og leveradi strax þad innlagda til Geheime-Raad von Breitenau; hvörnin hann þad antekid hefr, kann eg ei vita fás. 303fyrr enn i vikunni, þvi hann las þad ei ad mier nærveranda. Eg hefi fyrer nockrum tima fornumed af Monsr. Petre Rasmusssyne, ad þar er allt uppsend til Amtskriver Reich i Bergen assignation uppa Monfreres laun, med nockurra annara. Og seigest Petur Monfrere tilskrifad hafa firir nockru, ad hann hia nefndum Reich, eda nu hans fullmegtugum, sig angiefa kunni og þar firirfarande árs laun uppbera. Summan var, ef eg riett eftersá i registrenu, 592 Rxdler; so þad mun nu, sovit þetta angeingur, klárt vera. Eg legg hier innaní copie af þeirri Supplicatiu, er eg firir laungu inngiefid hefi, og margfalldlega erindring um giört. I næstu 14 daga hefi eg eingan þar ad spurt; orsökin er, ad eg hefi alltid haft eitthvad ad giöra. Nu sem eg i þessarri viku aptur begyndi þar um ad ganga, fæ eg efterretning, ad ei alls firir laungu skal fra herrunum i Cammerenu bref geinged vera til Monfrere, hvar inni þeir hann vita láta Kougsins resolution, ad hann ei vilie firir þessa operis histor. Norveg. scriptionem árleg laun meir gefa, helldur konglega compensera monfreres erfidi i sierhvert sinn, er hann nockud af sinum scriptis offererar. Nu kiemur mier þetta á ovart, og ei munu þad Monfrere sierlegar gledifrettir verid hafa, hellst ef þad skal skiliast um þricktra operum oblationem, sem eg þó ei vona. Eg hefi ei kunnad tala vid Breitenau um þetta, og þvi veit eg ei, hvad hann hier um seiger. Annars er hann braf madur og monfrere velviliadur. Vid höfum nockrum sinnum talad um monfrere. Skuli þetta skiliast um MSta. opera, þá ætla eg Monfrere ei verdi stor skade hier ad, þvi i sumar einnhverntima er vonlegt, ad Series utkome, og reqvirerar hun þá recompensationem, sem verdr i staden þeirra launa, er monfrere hafa ætti so sem firir þetta ár. Sidan koma historiæ Norvegicæ partar eptir hendinni, sem allareidu munu so ferduger vera, ad þeir ar epter ár nidur sendast kunni. Og fylger þar þá so alltíd recompens uppa, ef þeir til hófa alltid vid eitt sinn verda. Enn eg er nockud hræddur um, ad ef peningaskortur er, þá mune þeir á mille stunda gleyma discretioninne. Enn hvad skal madur giöra. Madur fær vel þar uppa ad voga, og vist er þad, ad ei mun hun fyrsta áred epterverda, og verda þá hin epterkomandi ad syrgia sialf firir sier, og madur ad bruka góda vini, þar þeir hialpa kunna. Hier er og ei verra i soddan sökum enn vered hefr, nema betra sie. Eg sie ei annad, enn monfrere verde ad regulera sig hier uti epter þeirra munnmeti,s. 304og firir resten hafa hvert ár nockud ferdugt, vi varla true eg, ad hier sie forandring i ad vænta [1]. þeir þrir á Cammerenu heita: Deputerede ved hans Maj. Financer, og hvert Monfrere skrifar von Breitenau Geheime og Conferentzraad, ellegar alleina Geheime-Raad, gillder ei miked, þvi sá fornemste titell absorberar þann minnsta. Af Serie eru nu snart tvær bækurnar klarar; ad hun so langsamt geingur, orsakast bædi af þvi, ad Lorentzen hefr i þessar tíider haft heilhóp ad bestilla firir Jöfur, angaaende registraturer til skatters opbörsel, og annad þvilíkt, sem um 14 dags een deel aldeeles uppheyrer, og eendel allareidu i hans þrickerie afgiört er. So og hefi eg bísna omak haft, og i soddan máta ei allstutta tid þurft til ad siá i giegnum þad sidsta i annarri bokinni, sem Monfrere siá skal, þá þad honum sendi, hellst i þessarri tíd, þá eg hvern dag, snart frá morgni til kvelld s, hefi hlaupa mátt fra þeim eina til þess annars, og nu fara i haund min Islands bref, so eg ei giet monfreres erfide giort nema horis succisivis. Med mínum langsamlegum uppvarlningum hefi eg nu þad áunned, ad eg hefi minnar bestillingar confirmation feinged, hvad mig hen i mot 50 Rxdle kostade. Enn ad fá nockud firir þad, er eg iöfri þient hefi, er eg eins nær og vered hefi, so ad mín vantru treffer ennnu lángtum betur inn enn Monfreres hin fasta von uppa mína sídu. So gietspakur er eg til ílls. Ad eg um Cap. Christian Alstes og hans kieristes død eckert

skrifadi, olli Mag. Rask, sem sagdist þad skrifa ætla, og eg hafdi i þad sinn meir enn nóg ad giöra, sem eg og nu hvern dag hefi, sidan til Archiven aptur kom. Um Asu Torfadottur testament sie eg eckert, hvad vidgiöra sie, þvi hier eru, sem monfrere veit, 1000 exempel uppa þvilík testament, og ad begiera þesshattar brefs revocation, sem almennilegt er, mundi ei synast rímelegt. Hefdi Eg vitad þessa H[ans] W[illums] sonar radagiörd til forna, adur enn þad klárt vard, þá kann skie madr hefdi kunnad einhveriu ordi þar i veg kasta. Enn nu sie eg eingar motiver, sem madur fyrerbringia kunni, so vigtugar, ad confirmationen þar firir apturkallast kunni. Og þvi ætla eg vid verdum ad láta þad so bued vera. Brefed til Reventlow sagde hans secreterer mier, ad vel hefdi uppteked vered, i þad ringasta ei illa, enn hvad þar uppa fylgia mundi,s. 305þóttist hann ógiörla vita. Nu vitum vid þad, þó efast eg ei um, ad greifenn helldur godu enn hinu tilsvare uppa monfreres sídu, þar hann kann. Enn þad er nu óhægt hier i peningasökum, þviad he[r]rann hefur þeirra sialfur þörf. Kostar þesse floti, sem vær nu utreidum, oþriótanlega peninga. Er nu hiedan þad nytt ad skrifa, ad allar þær bestillingar, sem anganga kongsins innkomster og hier epter lidugar verda, skulu seliast og ei utan vissa peninga summu nockrum veitast. Stift-Amtskriveriet i Bergen, sem Reich frá dó, seigest ad vera taxerat fyrer nockur þusund Rixdler, og eitt líted tolderie, livers forvalter hefur 200 Rdler til launa, kostadi, sem seigist, nu i vikunni 500 Rxdle. Et sic de ceteris, þad eru án efa gamlar frietter, ad Paavisk er ordinn Stift-Amtmadr i Tønsbergs stæd, og i lians stad Amtmadr i Stavangri ordinn Edvard Hammond, heil skickanlegur madur og minn godur vinur. Prionpeisann, sem Asgeiri sendist fra Islandi, tillika med einni litelvægri Sögubók, for hiedan sidst i næstlidnum Octobri, mun nu vera frammkomin. Um Orcades hefi eg ei stórt lalad ennnu vid Lorentzen; orsökin er, ad eg villdi ei befatta mig þar med, fyrr enn eg visse, ad hier yrdi. Nu skal eg med fyrsta þad ámalga. Item Orcadum errata byria strax epter ad skipen eru geingin til Islands. Fyrr kann þad ei skie, þad gillder og eins, þviad i þessum oróa kann madur utan lands aldeilis ecki ad utryma sig um neitt. Mig grunar þad muni einar og adrar disputatiur giefa med Lorentzen og mier. Enn Monfrere lætur þad so vera, þar til hann sier, hveriu frammvindur. Ad eg Troiomanna sögu bíhiellt i Söguregistrenu i Serie, enn utsletti Apollonius Sögu, kiemur so til, ad Apoll. Saga er firir 40 eda 60 arum fyrst transfererud ur Dönsku i Islendsku, og þvi meriterar hun ei ad reiknaz inter vetusta monumenta, enn Troiomanna Saga og adrar þvílíkar, er þar standa, finnast in membranis, og er bun tekin ur Darete phrygio, pseudonymo scriptore. Þad er víst, ad eg approberadi og approbera um 4du bokina ad setia bak vid Seriem; enn ad giöra Rolfs Kraka Sögu vitlöftigre enn hun i sier sialfri er, er ei so epter minu höfdi innrettad. Compendium af henni approbera eg, enn ad fylla hennar efne og amplificera, veit monfrere tilforna, ad minum hugþocka ei fylger. Þad spiller og raunar godre bók, hvör vill og so vitlöftuga fabulam forleggia under þrick, ef hann veit, hvad hann prenta lætur, og hvör vill lesa fabulam vitlöftugt diducerada? Einginn. Refutatio Johanniss. 306Magni kann ad standa, hvar madr vill; bak vid 4du bókina á hun riett heima, þvi hun synir fundamenta Joh. Magni, eins og 4da bókin Saxonis. Hvad Monfrere til þridiu bókarinnar senda vill, þá er þad io fyrr io betur. Öngver Commentarii eru yfer þær sögur, sem Sviar utgiefa. Eru þad ei nema gaudrángur Islendskur texte, og óaccurat Svensk version þar hiá. Enn kunne eg fá resten af Atlantica, skal eg ei forsóma. Eg hefi ei ennnu byriad firir alvöru min correspondentz til Sviarikes, velldur þvi bædi aura leyse og þesse uppáfallandi óróe. Um 8 daga skrifa eg vel meira. Oska Monfrere imidlertid allra heilla, bid heilsa Asgeiri, og er alltid

Arne Magnusson. II. 1.

20

Monfreres
þienustuskylldugaste þien[ari] og br[odir]
A. Magnussen.

Hafn. d. 3. April. 1700.

Utan á min bref skrifar Monfr. so hier efter

A Monsr. Monsr. Arnas Magnussen
Secretaire des Archives Du Roy
A Copenhaguen.

Eg er ei [enn nu] professor, Þad er ad seigia eg hefi ei lated þad confirmera.

A Monsieur
Monsr. Thormod Toruesen
Historique du Roy
A Stavanger
Stangeland i Carmsund.